

Pomoć pri ispravku teorije – 8. razred

1.ispit: Elektricitet

naboj	Q	kulon	C
vrijeme	t	sekunda	s
struja	I	amper	A

OZNAKE ZA ELEMENTE STRUJNOG KRUGA

ŽARULJICA

BATERIJA

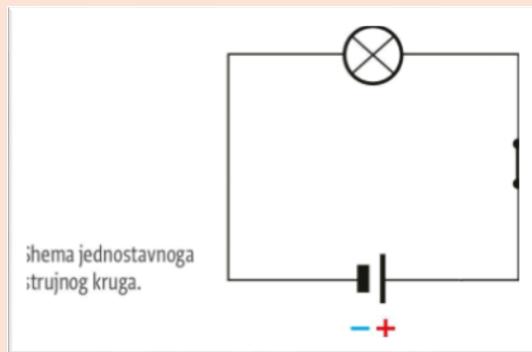
ZATVORENA SKLOPKA

OTVORENA SKLOPKA

SPOJNA ŽICA

Shema jednostavnog strujnog kruga.

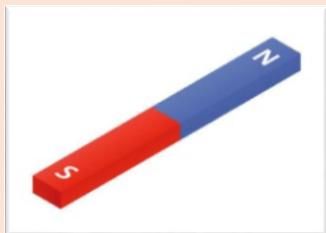
Naboji protona i elektrona su jednakih iznosa, a suprotnih predznaka i označavaju se slovom e .

Električni naboj e naziva se **elementarni električni naboj**.

Izolatori su tvari koje ne provode struju.

Vodiči su tvari koje provode struju.

Struja je usmjereni gibanje naboja. Struju mjerimo **ampermetrom** koji u strujni krug spajamo serijski. Električnu struju možemo prepoznati prema 4 učinku: toplinskom, svjetlosnom, magnetskom i kemijskom.

Istoimeni se magnetski polovi odbijaju, a raznoimeni se privlače.

Magneti međusobno djeluju magnetskom silom koja može biti **privlačna** ili **odbojna magnetska sila**.

Prostor u kojem djeluje magnetska sila naziva se **magnetskim poljem**.

Formula struje: $I = \frac{Q}{t}$

2.ispit: Struja

energija	ΔE	džul	J
rad	W	džul	J
napon	U	volt	V
snaga	P	vat	W
otpor	R	ohm	Ω

Formula napona: $U = \frac{\Delta E}{Q}$ ili $U = \frac{W}{Q}$

Formula snage: $P = U * I$

Formula „potrošene“ energije: $W = U * I * t$ ili $\Delta E = U * I * t$

Formula otpora (Ohmov zakon): $R = \frac{U}{I}$

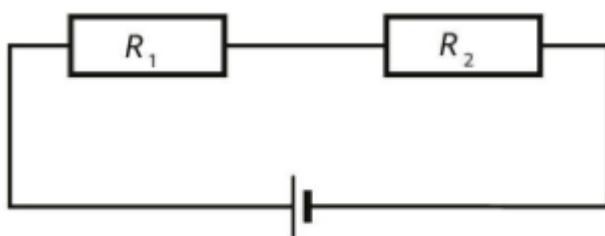
Napon je rad obavljen na jediničnom naboju te energija predana drugim dijelovima strujnog kruga. Napon mjerimo **voltmetrom** koji spajamo paralelno u strujni krug.

Elektromagnetska indukcija je način dobivanja napona pomoću zavojnice i promjenjivog magnetskog polja.

Otpor je svojstvo tijela koje nam govori koliko se struja opire prolasku kroz tijelo. Ovisi o fizičkim svojstvima tijela: materijal, duljina i poprečni presjek.

Serijski spoj – spajanje elemenata strujnog kruga jedno za drugim

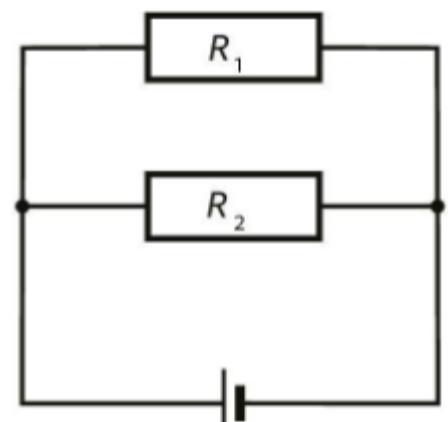
- napon se dijeli na svaki element
- struja je jednaka cijelom serijom
- otpor više otpornika se izravno zbraja i povećava se

Serijski spoj otpornika

Paralelni spoj – spajanje elemenata strujnog kruga jedan iznad drugog (čvorovi ili raskrižja)

- napon je isti u svakoj grani paralele
- struja se dijeli na sve grane
- otpor više otpornika se smanjuje, a ukupni računamo recipročnim zbrajanjem

Paralelan spoj otpornika

vrijeme	t	sekunda	s
vremenski interval	Δt	sekunda	s
put	s	metar	m
prijeđeni put	Δs	metar	m
brzina	v	metar po sekundi	m/s
promjena brzine	Δv	metar po sekundi	m/s
akceleracija	a	metar po sekundi na kvadrat	m/s^2
sila	F	njutn	N
masa	m	kilogram	kg

Formula brzine: $v = \frac{\Delta s}{\Delta t}$

Formula akceleracije: $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$

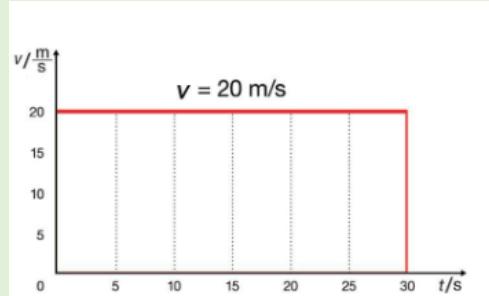
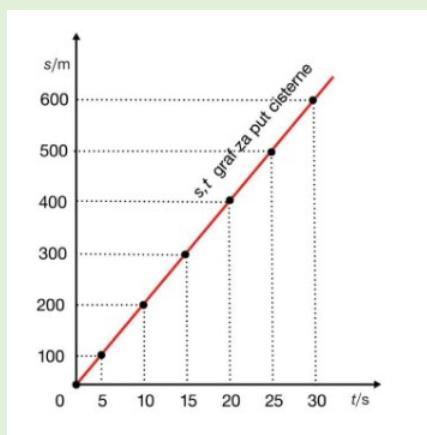
Formula drugog newtonovog zakona: $F = m * a$

Promjena ili interval neke veličine $\Delta x = x_{krajnji} - x_{početni}$

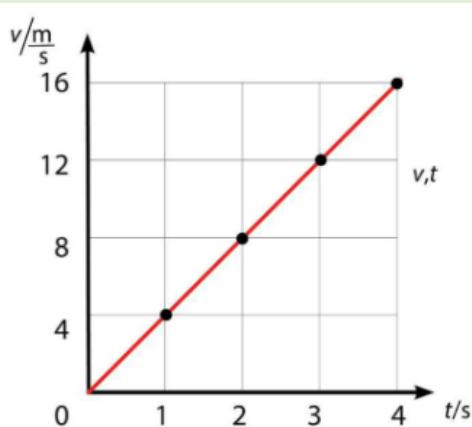
3.ispit: Gibanje

Mirovanje je stanje gibanja pri brzini jednakoj nula.

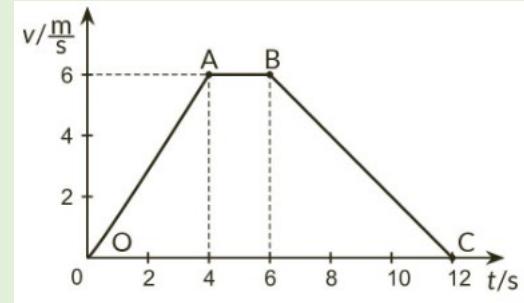
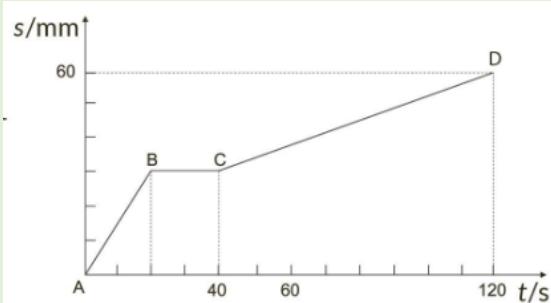
Jednoliko pravocrtno gibanje je gibanje stalnom brzinom.

Jednoliko ubrzano gibanje je gibanje stalnom akceleracijom.

Nejednoliko gibanje je spoj više različitih vrsta gibanja.

Prvi Newtonov zakon:

Kada je ukupna sila na tijelo jednaka nuli, gibanje tijela se ne mijenja. Ako se tijelo giba, ono se nastavlja givati pravocrtno nepromijjenjenom brzinom. Ako tijelo miruje, ono i dalje ostaje mirovati.

Drugi Newtonov zakon:

Ako na tijelo mase m djeluje sila F , tijelo ima akceleraciju a koja je jednaka kvocijentu sile i mase. Smjer akceleracije jednak je smjeru sile.

4. ispit: Valovi

vrijeme	t	sekunda	s
period	T	sekunda	s
frekvencija	f	herc	Hz
valna duljina	λ	metar	m
amplituda	A	metar	m
elongacija	x	metar	m

Formula frekvencije: $f = \frac{n}{t}$

Formula perioda: $T = \frac{t}{n}$

Period i frekvencija su recipročni: $T = \frac{1}{f} \text{ ili } f = \frac{1}{T}$

Brzina vala: $v = \frac{\lambda}{T} \text{ ili } v = \lambda * f$

Podjele valova:

Podjela s obzirom na medij ili sredstvo

Podjela s obzirom na izvor

S obzirom na smjer titranja čestica

Elektromagnetski val - nije potrebno sredstvo (npr. svjetlost)

Mehanički val - potrebno sredstvo (npr. zvuk)

Izvor je točka - nastaju kružni valovi

Izvor je pravac - nastaju ravni valovi

Transverzalni val - čestice titraju okomito na smjer širanja vala

Longitudinalni val - čestice titraju paralelno sa smjerom širenja vala